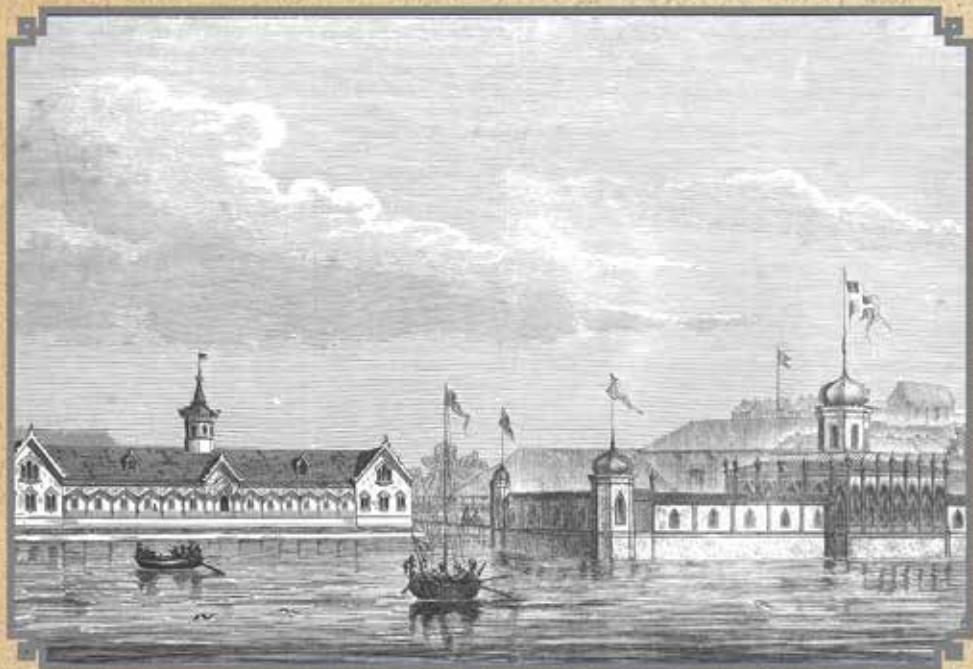

Nya badhuset i Varberg

Återutgivning av text från 1866

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Nya badhuset
i Varberg
– Återutgivning av
text från 1866

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-329-6

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du läsa om en av de första stora svenska turistsatsningarna – det stora badhuset i Varberg.

Texten handlar om det planerade bygget av ett kallbadhus nära den berömda fästningen. Den här byggnaden finns inte kvar – den förstördes av kraftiga stormar innan 1800-talet var slut.

Texten är skriven med glimten i ögat och du får bland annat veta vilka ”racer” som badar – och vilka som inte badar.

Den brand som nämns i texten inträffade bara några år innan badhuset byggdes, år 1863.

Den här texten publicerades ursprungligen i maj år 1866 i tidskriften ”Ny Illustrerad Tidning” med rubriken ”Nya badhuset i Varberg”. Texten publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Nya badhuset i Varberg år 1866

Den här texten publicerades ursprungligen i maj år 1866 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Nya badhuset i Varberg". Texten publicerades anonymt.

Om sommaren liknar Sveriges vestra kust en enda ofantlig badbassin, der gamla och unga, sjuka och friska simma omkring på fredligt afstånd från hvarandra. Från Strömstad och Lysekil öfver Marstrand till Varberg och Malmö simma stora hvalar och små flickor i allsköns lugn bredvid hvarandra, hvarvid det händer, att hvalen blifver fången och uppstoppad som nyss i Göteborg, under det de små flickorna fritt få gå i land med sina planer och funderingar på ett resultat för lifvet af den der hyggliga badsejouren. Kännedomen om Sveriges badorter bör utgöra ett viktigt kapitel i våra unga läsarinners och läsares bildning, emedan man icke vet, huru mycket kan bero deraf, om man till sommaren kommer att besöka Marstrand eller Varberg. — Varberg kämpa elementerna med hvarandra, hvad den nakna, vestra kustens jord försummat, ersätter den friska luften, hvad elden försökt förstöra, håller vattnet vid lif.

Men hvad hjälper det att hafva vatten, om man icke har något bad-

hus, någon treflig konversationssalong och dylikt för gästerna — er-gum — som det heter i Hamlet — har man byggt sig en ny badanstalt i Varberg, hvilken vi här skola försöka beskrifva, och det vi förelägga både dem, som ämna bada i sommar och dem, som icke ämna bada.

Menskligheten kan nemligen indelas i två afdelningar eller racer, dem, som bada och dem, som icke bada. Till den första racen, som badar, hör löjtnanter, skolungdomar, patienter, simmsällskap, hafsfruar och fiskar, till den andra arten, som icke badar, hör sotare, gamla magistrar, kattor, höns och badmästare. Som den första klassen ovillkorligen intresserar sig för badinrättningar, och den senare lika ovillkorligt bör intressera sig därför (dock med undantag af kattor och höns) så är det klart, hvarföre vi förelägga alla våra läsare ofvanstående plansch och nedanstående beskrifning.

Varberg har onekligen förut icke följt med sin tid, men antingen nu stadens styrelse vaknade vid brandsignalerna eller hur det kommer till, nog af: styrelsen har vaknat och har beslutit bygga ett storartadt badhus, hvilket enligt de oss tillhandakomna dokumenter, hvarken är beläget öfver eller under utan ”i sjelfva vattenytan”, något, som onekligen för den badande måste våra särdeles beqvämt. Ute på öppna sjön har man byggt en bassinbyggnad, till hvilken en lång brygga från badhuset leder ut — när den blir färdig i sommar. Vår plansch visar oss i förgrunden den praktfulla i maurisk stil utförda bassinbyggnaden — och något längre mot fonden se vi badhuset i renaissancestil, omgifvet af skuggande verandor med utsigt mot hafvet och med öppen tillgång för hafvets helsobringande, förfriskande vindar.

Bakom badhuset äro lummiga lindar, hvilka tjena som *sol-* och *vindbrytare*, framför det ligger en ny flytande *våg-brytare*, öfver det ligger fästningen med sina många *för-brytare*, men det gör ingenting,

ty de få icke släppas ut, så våra små flickor få vara alldeles lugna. Badhuset, som är försedt med ångverk och alla bekvämligheter, kommer att inrymma 16 dubbla badrum och bassinbyggnaden med såväl djupa som grunda bassiner 26 afklädningsrum. Hela anläggningen kommer färdig att kosta 8000 rdr rmt, och skall vara fullbordad något efter den 1 juni.

Tills den nya badbyggnaden hinner blifva färdig, begagnas den gamla. Det nya badhuset är bygd efter ritning af löjtnanten vid väg- och vattenbyggnadskåren *C. W. Gagner*.

En brunnsparck och ett schweitseri fullända Varbergs herrligheter, hvilka vi hoppas måste locka många besökande dit och bädda lagrar under stadens fäder efter de många ansträngningarne med badortens förskönande.

Nya badhuset i Varberg.

Viktiga ord och personer

Gagner, Carl Wilhelm.

[1835–1912] Svensk väg- och vattenbyggnadsingenjör. Tjänstgjorde i många år som ingenjör inom militären. Var ansvarig för bygget av hamnar i ett stort antal svenska städer, bland annat Falkenberg, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Höganäs, Karlshamn, Mölle och Ronneby.

Maurisk stil.

Äldre namn på den moriska arkitekturen som skapades i Nordafrika och iberiska halvön från ca 700 tills 1492.

Rdr rmt.

Valutaenhet. Enheten riksdaler riksmünt infördes 1855 och innebar en övergång till decimalsystemet. En riksdaler motsvarade 100 öre. Enheten ersatte det tidigare använda riksdaler specie, en riksdaler specie var värd fyra riksdaler riksmünt. Valutaenheten ersattes år 1873 med kronan. En riksdaler var en relativt hög summa som kunde användas för att köpa en flaska sherry eller en hel hare. En dagslön för en industriarbetare var 1,50.

Schweitzeri.

Ett gammalt namn för kafé med spritutskänkning. Fick sitt namn från de många schweizare som flyttade till Sverige i början av 1800-talet och öppnade sockerbagerier.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Här kan du söka bland e-böcker från flera olika förlag om en rad olika ämnen, bland annat historia och arkeologi.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)